
EURÓPA TÖRTÉNELME AZ ABSZOLUTIZMUS IDŐSZAKÁBAN

Demény Luca

Másodéves joghallgató

FELFEDEZÉSEK – A SZIKRA (XV. SZÁZAD)

Európában megnő az igény a keleti árukra → mi kell? → pénz

- Cél: új tengeri útvonalak
 - → Portugálok (Vasco da Gama): Afrika megkerülésével India (1498.)
 - → Kolumbusz Kristóf: Amerika (India?), 1492.
 - → Amerigo Vespucci: Amerika!
- Földrajzi felfedezések → nagy mennyiségű nemesfém Spanyolországba

Hogyan?

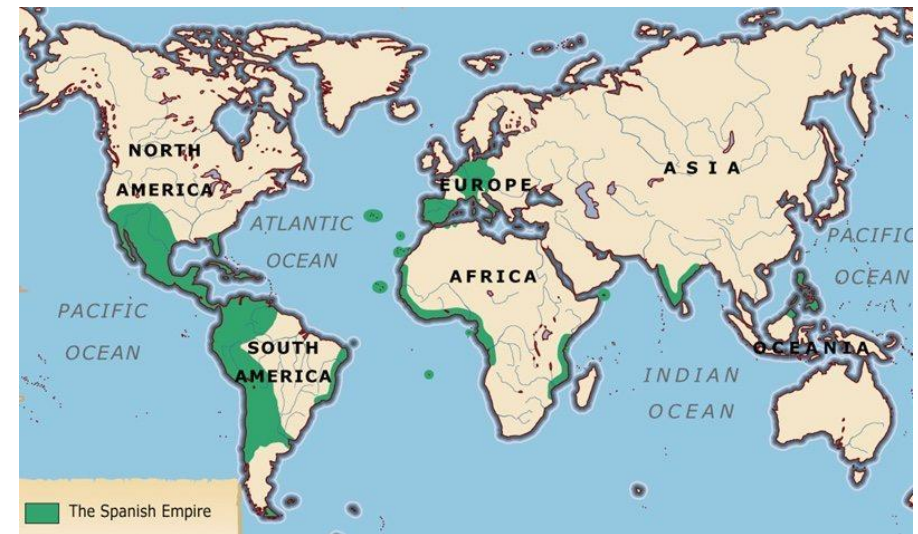

SPANYOL GYARMATOSÍTÁS

- kis létszám → hatalmas hódítás (pl. Pizzaro 185 katonával inka állam)
- elfoglalt területeket király irányítja az Indiák Tanácsával
- alkirályságok (Új-Sp., Peru, Új-Granada, La Plata)
- egyház (22 püspökség, 3 érsekség)

Jellemzők

- birtokadományok
- bányászat
- kereskedelem monopolizálása (Eu. áru)
- őslakosság adóztatása

PORTUGÁL GYARMATOSÍTÁS

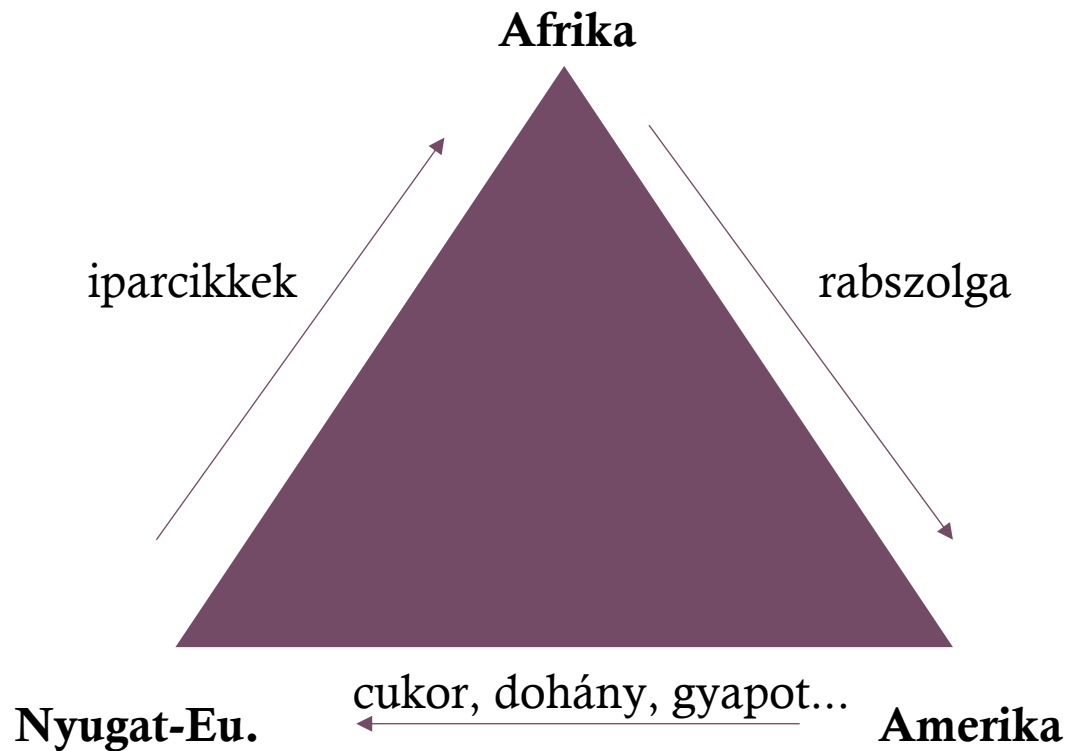
Cél: kereskedelmi hálózat

- fő célterület: India és Délkelet-Ázsia
- később Dél-Amerika (Brazília)
- Afrika
- → partvidékek stratégiai pontjai, erdők

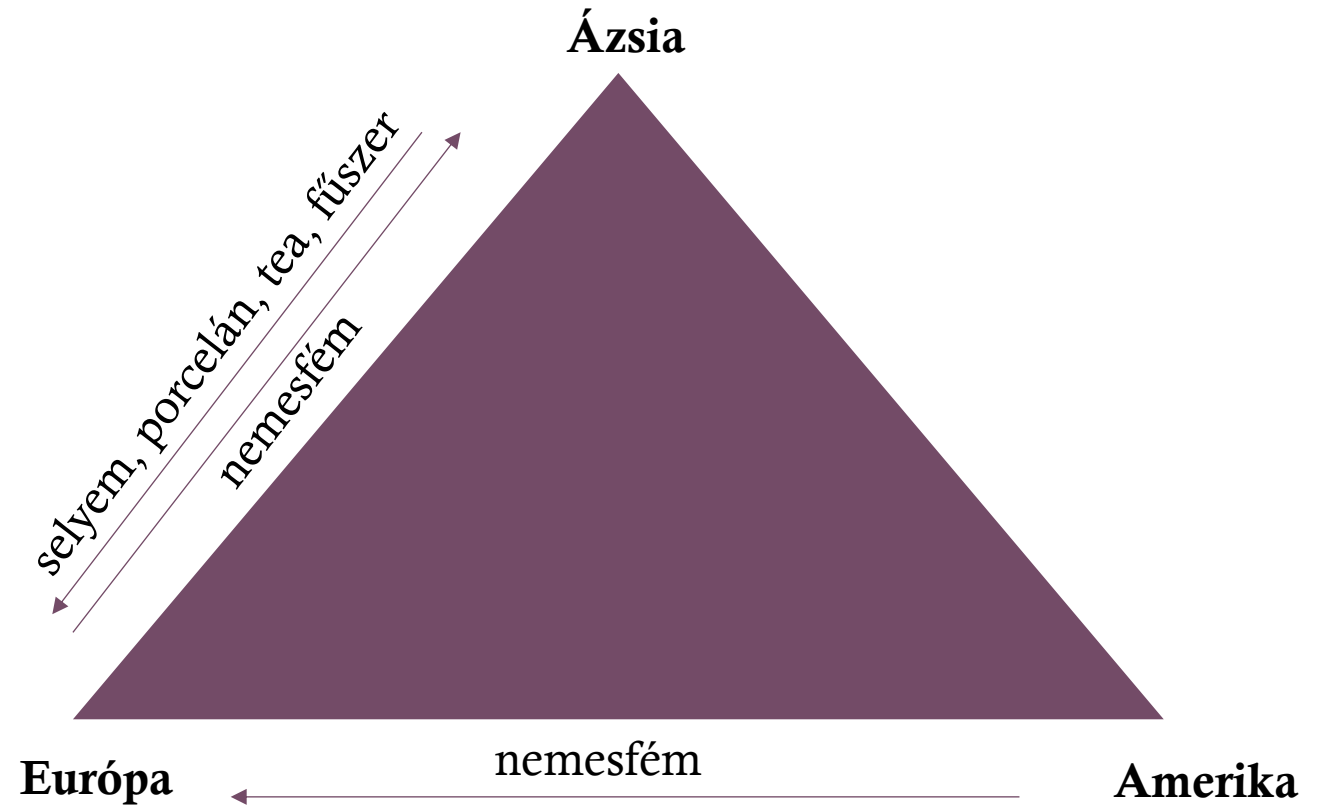

A KERESKEDELMI HÁROMSZÖG

Atlanti kereskedelem

Világkereskedelem

MIT ADOTT AZ ÚJVILÁG EURÓPÁNAK?

1. **nyersanyag**
2. **kultúrnövények:** kukorica, dohány, burgonya, paradicsom, paprika, napraforgó, ananász, tök, gyapot, kaucsuk, kakaó
3. **gyarmati áru:** cukor, gyapot, nemes fák stb.
4. **egy betegséget:** szifilisz

MIT ADOTT

EURÓPA

AZ ÚJVILÁGNAK?

1. népességcsökkenést
2. háziállatokat

1492.: 60 millió indián
1700.: 6 millió indián

GAZDASÁGI HATÁSOK

4 fő változás:

1. kereskedelmi kp.: Földközi-tenger → Atlanti-óceán térsége
2. luxuscikkek
3. új kereskedő hatalmak és városok (portugálok, spanyolok, angolok...)
4. új gazdasági formák: részvénytársaságok, monopóliumok, tőzsde

Árforradalom

- népességnövekedés + amerikai nemesfém
- → csökken a pénz értéke
- általános infláció

Mezőgazdaság és ipar

- jobbágyrendszer X → bérlők, kisbirtokosok
- földbirtokosok: vállalkozók → piac

miért?

- növekvő kereskedelem → céhes kézműipar X → manufaktúra
-

REFORMÁCIÓ ÉS A KATOLIKUS MEGÚJULÁS

- előzmény: meggyengül a katolikus egyház tekintélye
 - pápaság elvilágiasodik
 - visszaélések (búcsúcédula, egyházi tisztségek adásvétele)

→ sokan akarnak megújulást

LUTHER MÁRTON

1517. október 31, Wittenberg: 95 tétel

VALLÁSHÁBORÚK

Német-római Birodalom

- Luthert nem csípték
- kettészakad a birodalom →
 - protesztáns fejedelmek szövetsége
 - katolikus liga
- Megoldás: 1555. Augsburgi vallásbéke
- „akié a föld, azé a vallás”

Franciaország

- katolikusok vs. hugenották (francia kálvinisták)
 - legvéresebb esemény: Szent-Bertalan-éji mészárlás
 - harcok lezárulnak IV. Henrik hatalomra kerülésével
 - 1598. nantes-i ediktum → protestánsoknak korlátozott vallásszabadság
-

KATOLIKUS MEGÚJULÁS (ELLENREFORMÁCIÓ)

- Jezsuita rend (Loyolai Szent Ignác, 1540.)
 - térítés, oktatás, missziók
 - Tridenti zsinat (1545-1563.)
 - katolikus egyház reformja
 - búcsúcédulák X
 - papok műveltségének növelése
 - ünnepélyesebb liturgia
 - → megállították a protestantizmus terjedését
 - több területen újra visszatért a katolicizmus (Fro., Ausztria, Cseho., ...)
-

MI AZ AZ ABSZOLUTIZMUS?

Az uralkodó korlátlan hatalmán alapuló
kormányzati rendszer az újkorban.

- Államhatalom az államfő kezében összpontosul

ALKOTMÁNYOS ABSZOLUTIZMUS ANGLIÁBAN

I. Stuart abszolutizmus

- Jakab skót király
- → I. Károly: erős királyi hatalom → abszolutizmus

II. Angol polgári forradalom

- parlament vs. uralkodó
- Polgárháború, 1642-49.: Oliver Cromwell

III. Köztársaság

IV. Restauráció

V. Dicsőséges forradalom

ALKOTMÁNYOS MONARCHIA ANGLIÁBAN

- első a világon
 - Jognyilatkozat → III. Vilmos
 - Bill of Rights, 1689.
 - "A király uralkodik, de nem kormányoz"
 - törvényhozói, bírói hatalom
 - Habeas Corpus
 - XVIII. század: két politikai tömörülés
 - a) toryk
 - b) whigek
-

KLASSZIKUS ABSZOLUTIZMUS :

FRANCIAORSZÁG
MODELLJE

XVII. század

IV. Henrik és XIII. Lajos
uralkodása alatt épül ki

fénykora: XIV. Lajos, a
Napkirály

FELVILÁGOSODÁS

1

Immanuel Kant:

- eszmei mozgalom
- reformok, új erkölcsök

2

Tudományos
áttörések

(csillagászat, fizika, kémia,
orvostudomány)

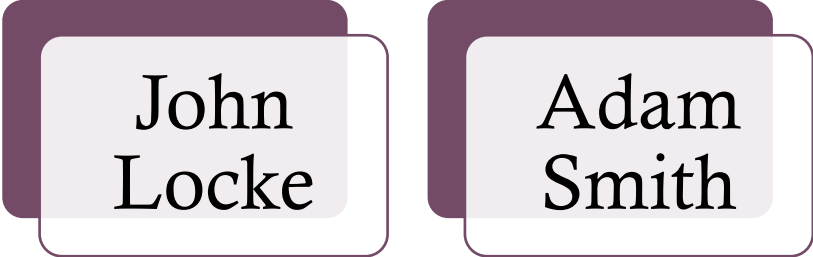
3

Előzményei:
Filozófia

- empirizmus
 - racionalizmus
-

FELVILÁGOSODÁS A VILÁGBAN

Angol felvilágosodás

John
Locke

Adam
Smith

Francia felvilágosodás

- I. szakasz: hagyományos értékrend – no way
 - Voltaire
 - Montesquieu
- II. szakasz: a „felvilágosodás dele”
 - enciklopédia
 - Diderot
- III. szakasz: eszmék szétágazása
 - Rousseau
 - Társadalmi Szerződés (!!!)

NAGYHATALMI KONFLIKTUSOK A 17-18. SZÁZADBAN

ELŐZMÉNY

- Spanyol-Francia háborúk (1494-1559.)
- Németalföldi szabadságharc (1566-1609.)
- Oszmán Birodalom hanyatlása

HARMINCÉVES HÁBORÚ (1618-1648)

- szakaszai:
 - cseh-pflazi szakasz
 - dán szakasz
 - svéd szakasz
 - francia-svéd szakasz

→ VESZTFÁLIAI BÉKE (1648.): modern Európa születése

Következmények: Németország pusztulása, császári hatalom gyengülése, abszolútizmus erősödése

CENTRUM ÉS
PERIFÉRIA
EURÓPÁBAN

Anglia

Hollandia

Franciaország

SPANYOL ÖRÖKÖSÖDÉSI HÁBORÚ

- ok: kihalt a spanyol Habsburg-dinasztia
 - jelöltek:
 - Bourbon herceg (Fro.)
 - Habsburg Károly
 - félelem: Fro. + Spanyolország egyesülése
- angol-osztrák győzelem: Blenheim (1704.)
- békék: Utrecht (1713.) + Rastatt (1714.)
- **eredmény**: spanyol király Bourbon marad, DE nem egyesülhet Fro.-val
-

OSZTRÁK ÖRÖKÖSÖDÉSI HÁBORÚ (1740-1748)

Mária Terézia
trónra kerülése

II. Frigyes →
Szilézia

Béke: Aachen
(1748.)

HÉTÉVES HÁBORÚ (1756-1763.)

Európa

Poroszország vs. Ausztria + Oroszország

gyarmatok

- Anglia vs. Franciaország

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!
